

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Terugkeer: 'Onder de loep'

Kuiken, F.

Publication date

2013

Document Version

Final published version

Published in

Les

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Kuiken, F. (2013). Terugkeer: 'Onder de loep'. *Les*, 31(185), 24.
http://les.boomtijdschriften.nl/artikelen/LE-31-185-9_Terugkeer.html

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Onder de loep

Terugkeer

Folkert Kuiken

Wellicht bent u deze zomer met veel andere landgenoten zuidwaarts getrokken. Of had u dit jaar besloten om toch maar in Nederland te blijven? Dan had u geluk, want de temperaturen liepen in juli en augustus op tot tropische waarden. Het kan ook zijn dat u zich al weer op een uitstapje in de herfstvakantie voorbereidt. Of teert u nog op de lange reis die u eerder dit jaar maakte? Want wie verre reizen maakt, kan veel verhalen. In dat geval luidt mijn vraag: kon u die verhalen bij terugkeer kwijt zoals u zich dat had voorgesteld?

De laatste vraag lijkt misschien retorisch, want heb je via booking.com geboekt dan word je – nog nauwelijks gekomen van de terugreis – meteen aangespoord om je bevindingen met anderen te delen. Dat stemt mij wel eens triest. Vooral als ik lees dat de kwaliteit van de plakjes kaas bij het ontbijt minder was dan thuis. Of dat de receptie van het hotel een taal sprak die de reiziger niet machtig was. Ja, wat verwacht je? Je bent in het buitenland! Zulke mensen zouden door de marechaussee bij vertrek op Schiphol meteen naar huis teruggestuurd moeten worden.

Helaas is dat ook de ervaring van velen die na lange omzwervingen en soms vele jaren van afwezigheid naar hun heimat terugkeren. Odysseus is daarvan de personificatie bij uitstek. Als deze na onmetelijke zeeën te hebben getrotseerd na twintig jaar eindelijk op Ithaka terugkeert, wordt hij alleen maar bestookt met verhalen over wat er tijdens zijn afwezigheid is gebeurd, terwijl hij juist vol zit van wat hij in al die jaren heeft beleefd. Maar niemand die hem daarnaar vraagt.

Gebrek aan belangstelling

Milan Kundera heeft dit thema op eigentijdse wijze opgepakt in zijn roman *ONWETENDHEID*, een prachtig (dun) boek voor wie nog op vakantie gaat of voor de thuisblijvers om te (her)lezen. Hij verhaalt daarin hoe de naar Frankrijk gevluchte Tsjechische Irena terugkeert naar Praag. Tijdens de hereniging met haar jeugdvriendin moet ze constateren dat deze alleen maar uitweidt over de ziekte van haar man, daarbij een totaal gebrek aan belangstelling ten toon spreidend voor wat Irena al die tijd in het buitenland heeft meegemaakt.

Veel migranten die, na lange jaren al dan niet noodgedwongen elders te hebben doorgebracht, terugkeren naar hun land van herkomst zullen dat gevoel herkennen. Het thuisfront wil alleen maar oude herinneringen ophalen, maar is nauwelijks geïnteresseerd in de ontberingen en belevenissen van de thuiscomers. Ook de teruggekeerden uit de kampen van de Tweede Wereldoorlog kunnen daarvan getuigen.

Aanbeveling

Nu is het zeker niet mijn bedoeling om deze column in mineur te eindigen. Daarom een aanbeveling tot slot ter verlichting. Ook daarvoor kunnen we bij de *ODYSSEE* (en Kundera) terecht. Want waar Odysseus op Ithaka geen vreemdeling was en niemand op het idee kwam om hem te laten verhalen van zijn avonturen, leed hij op zijn terugreis schipbreuk op het eiland der Phaeaken. Hij was daar een onbekende en werd daardoor overrompeld met vragen als 'Wie ben je?', 'Waar kom je vandaan?' en 'Wat kom je hier doen?' Odysseus heeft maar liefst vier Zangen nodig om zijn verhaal uit de doeken te doen. Nu heeft niet elke volwassen nieuwkomer in Nederland een even avontuurlijke reis als Odysseus achter de rug. Maar wel een geschiedenis die het waard is om te vertellen en om met volle interesse aan te horen.

Folkert Kuiken

Blaren

Of misschien heeft u familie en vrienden wel regelmatig gemaïld via anneliesenjoostopvakantie@gmail.com of had u een blog waarop iedereen die dat wilde uw reisverrichtingen compleet met foto's kon volgen. Bedenk dan dat de achterblijvers ook daar niet altijd vrolijk van worden en uw relaas niet steeds van a tot z zullen lezen. Zo herinner ik mij van een vriend die een voetreis – jawel! – naar Rome maakte, voornamelijk de hoeveelheid blaren waarover hij ons dagelijks informeerde. En aan de mededeling van een collega dat Annelies en Joost nu in Phnom-Penh zijn heb ik vaak ook al genoeg.

